בעריהמטע נעמען

אן ערצעהלונג אויס דעם לעבען פון אקטיארען

פון א. גלושאקאוו

(סוף)

רוביקען. האט עס זעהר פעראינטערעסירט, וואס ראזאליע דערצעהלט איהם.. און מאכענדיג א צופריעדענע מינע, פון איהר פרייד" ווי ער זאל האבען אויך מיט פיהלען, פרעהען זיך צוזאמען מיט איהר. האט ער זי געבעטען דערצעהלען אין איינ צעלהייטען די נעשפרעכען וועלכע זיינען פארגעקומען ביי איהר מיט איהר יונגענ פערפיהרער — מאקס שטערען.

רוביק האט ראזאליען מיט א נעמאב טער אפענהערציגקייט ערקלערהט: אז זיין וואונש איז, צו בעזארגען ראזאליען, זי זאל בלייבען צופריעדענשטעלענד.. דאן, ווען זי וועט איהם מיט א זיכערען טאן א זאגטהון — "רוביק, מיין ציעל איז ערריכט.. וועט ער ערשט דאן אנהויבען קלערהרען וועגען זיך; פארלויפיג, האט ער איהר געזאגט, איז ער נאך ניט זיכער מיט דעם פערשפרעכען. וואס מאקס שטערען, האט ראזאליען פערזיכערט, אין רוביק האט דאן נעשפיעלט אזא טייפעל־שווינדעלערישע ראליע: אז ער האט שוין געהאט געוואוסט פון דעם נעשפרעך וואס ראזאליע האט געהאט מיט מיר שטערען. אז ער האט שוין אויפגעגעבען אלע אויפגעבען, פאר געלד? האט איהר רוביק ערקלערהט, אז דאס איז גענוגליך איז געווען איהר מיינונג — צו בעקומען א היבשע סומע געלד. אום זי זאל קענען צוריק פאהרען אין אדעם און לעבען זיך א גוטען טאג...

— "אוז מיין מאן, דענקט איהר, וועט ניט מיטפאהרען מיט איהר"? — האט די מאדאם שטערען מיט וועה נעפ רענט רוביקען, וועלכער וואלט שוין וועל לען וואס שנעלער איבערייסען דעם גע שפרעך. צונעהמען די "מאטניא מיט געלד און היידא"!... האט איהר רוביק אויף דער פראגע נעענטפערט אזוי:

— מאדאם שטערען, מיין דעם זייט זיכער.. די באלעט־טענצערין איז זעהר פערפיהרעריש קלוג אויף די זאכען.. זי ווייס אז א לאנדאנער דאמע וועט ניט שווייגען אין אזא פאל, און איהר וועט אלץ אויגס שוין נישט זיין אנגענעהם דאס לעבען מיט אייער מאן וועלכער וועט זיך דארפען היטען פון אפענע פרייע פער ווייזונגס פלעצער, וואו עס בענעגענען זיך פערשיערענע מענשען פון אלע עקען וועלט דארום. איז איהר יעצט דאס געלד וויכטי גער ווי אייער מאן.. זעלבסטפערשטענד ליך, ווען זי וועט ניט קענען בעקומען די פינאנסען, וועט זי אוים ראבע פער פיהרען אייער מאן אדעם. און דארט וועט זי נעהמען פון איהם בלו טיגע ראבע פאר רואיניירונג איהר וועגען;

אז די מאדאם שטערען האט דער־ הערט דעם לאנגישען ארגומענט וועלכער האט געקלונגען אין איהרע אויערען — מעהר ווי זיכער... האט זי פיעל נישט גע קלערהרט און ארויסגענומען 500 "סא וערייזנס", וועלכע זי האט שוין געהאט צוגעגרייט פון נעכטען אן און עס גענע־ בען צו רוביקען מיט די ווערטער: "נוטער עהרענווירדיגער הער. נעהמט די סומע געלד, גיט עס צו דער ארעסער טענצעריין, צום אלעם ערשטען לאמיר פטור ווערען פון איהר... אייר, פאר אייער גוטהערציגע מיהע. אבוואהל די גרעסטע לוין וואלט זיין קליין, דאך וועל איך מיר ערלויבען צו באראנקען אייך דאמיט"...

די מאדאם שטערען האט איהם געגע בען א דייטאנט רינג פאר וועלכען רוביק האט קומענדיג אין אמעריקא נעגומען אין א "פאון שאפ" 800 דאלאר; ביים איבערגעבען דעם דייטאנט רינג צו רובי קען. האט מאדאם שטערען איהם געבע טען מיט טרעהרען אין די אויגען, ער זאל זעהן דאס די אדעסער טענצערקע זאל וואס שנעלער פערלאזען לאנדאן... ווייל די ווייסס גוט איהר מאנס לייכטזיניגען באראקטער... מיט איין ווארט, קאמערא דען! רוביק האט עס צוגענומען, און צוגעזאגט דער מאדאם שטערען — אז אלעס וועט זיין "אלרייט".

10.

אז רוביק איז נעקומען אין זייער הא טעל וואו ער מיט ראזאליען זיינען איינ געשטאנען, האט איהם ראזאליע בענע־ נענט מיט אזא ברוישענדען גליקליכען טאן אויסשרייענדיג: — "מיין בעסטער פרינד! יעצט קען איך אויך מיט זיכער ער פרייד ערקלערהרען; אז מיין זיעג איז פאלקאם!... מיין מאקס שטערען וועט דיע זע וואך מיט מיר פאהרען נאך פאריז, ער איז גליקליך מיט דעם צופאל וואס איך האב איהם אויפגעזוכט, און יעצט וועט ער קענען האבען די געלעגענהייט צו לעבען פון ס'ניי מיט מיר פריי — פריי — ווי פויגעלאך אין וואלד... רוביק! אויך האב איך פיעל צו פערדאנקען פאר מיין גע פונענעם גליק"...

אז רוביק האט עס דערהערט, איז איהם געווארען קאלעמוטיג אויף'ן האר־ צען, וואס ער האט נאך ביי ראזאליען קיין מזומן נישט געגענומען... ער האט גע מאכט א שטרענגע מינע און האט איהר גע זאגט:

— "מאמזעל ראזאליע! איהר זייט גליקליך, איך פערגיג עס אייך.. אבער ווער האט געזארגט, און ווער וועט זאר גען פאר מיין גליק?...

דענקט איהר, אז איך בין טאקע אזא גראבער נאר, וועלכער וועט פערקוי פען זיין עהרע, און זיין צוקונפטיגען לע בען פאר די 3000 רובעל וועלכע איהר האט מיר צוגעזאגט.. פערגעסט ניט, אז איך האב איבער אייך, צוליעב אייך בענאג נען אזא שווינדלערישען פערברעכען — אונטערשרייבען א פרעמדען'ס נאמען, אויף א באנק ביכעל.. איהר פערשטעהט אליין, אז מיין צוקונפט אין גאנץ רום לאנד איז א פערלארענע... מען וועט מיך דארט ארעסטירען... מיז איך פערבלייבען דא איז א פרעמד לאנד, אהן בעקאנטע, און אהן א שפראך... הארום פאדערט זיך אום אויפצוהאלטען זיך א היבש ביסעל נעלד"...

— "וויפיעל זשע וועלט איהר, זאל איך אייך געבען?... — האט ראזאליע גע ווענדעט זיך צו רוביקען. מיט א שטילען ערענסטען טאן:

— וואס הייסט, — וויפיעל איהר זאלט געבען?... — האט רוביק געהעכערט דעם אקצענט: — דאס איז אייער געלד, אזוי ווי מיינע, און מיינע אזוי ווי אייע רע!... ווען איהר וואלט זיין א מענש מיט א מיטפיהלענדער הארץ צו אזעלכען וועלכער האט אזוי פיעל געאפפערט פאר אייך — האט איהר בעדארפט זאגען: "רוביק איך האב געפונען מיין גליק. מיין ליעבער מאקס שטערען. פאהרט מיט מיר אב נאך פאריז... פאר מיר איז דאס גאנ צע געלד יעצט ניט אזוי נויטווענדיג ווי אייך רוביק"...

—וואס מיינט איהר צו זאגען?...

— האט ראזאליע איבערראשט. ווערענדיג פון רוביקס צו הויבען שטרענגען טאן מיט שרעק אין די אויגען איהם געפרעגט

— עס איז גאנץ לייכט צו פער־ שטעהן מיין מיינונג... — האט איהר רוביק קאלט בלוטיג געענטפערט:— איך וויל פון די 15 טויזענדער נישט מיין דריי טויזענד ווי איהר האט זיך אויסגע רעכנט. נור 10 יעצטן טויזענדער דארפט איהר באלד, די מיניט אויף מיין האנד אבצעהלען...

— הא ? וואס?.. — האט ראזאליע פערלוירען פון שרעק געשריען: — איהר ווילט בענעהן גוואלדטהאטען?... צו געת מען מיין געלד!... מיין געלד!.. איך וועל באלד אנהויבען שריען. רוביק! איך וועל איהר וועט ארעסטירט ווערען!

— "מאמזעל ראזאליע היצט זיך ניט..

— האט רוביק איהר מיט דעם פריהערדי גען רוהיגען טאן געזאגט: — אזוי עס וועט קומען צו ארעסטירען עמיצען פון אונז וועט איהר זיין די ערשטע! דאס פערשטעהט איהר אליין... בערויבען מעג שען איז אדעם, אז קומען איז לאנדאן צונעהמען א טאן פון א פרוי, אז א טאן מען פון קינדער... וועט מען אייך פאר דעם איבער'ן בעקיל נישט קיין גלעק טהאן... איך האב נישט וואס צו פערלירען רען... מיין פאנטאזיע שטעלט מיר נאך דערווייל ניט פאר, זעהר א ריצענד ד שעהענע צוקונפט. נאך וועלכער איך זאל שוין פון יעצט אן אנפאנגען צו בענעמען. און פיהלען דעם שאד פון פערלוסט.. אבער איהר מיט אייער ליעבען מאקסען. ער האט גענוג געלד. איהר וועט תאבען טויזענדער, און פאריז איז א שטאדט, און ראזאליע האט פיסלאך צום טאנצען.. דער טייפעל וועט אייך ניט באפען, אלזא מאכט קיין צופיעל נעשעפטען ניט. וואהרום ווי איך האב געהערט פון מאדאם שטע רען וועט איר דאן אפילו מיט אייערע גאנצע געלד נישט קענען זיך דעקען פון איהרע הענד"...

אז ראזאליע האט דערהערט די ווער טער פון רוביקען איז איהר געווים געווא רען פינסטער אין די אויגען... זי האט פיעל זיך נישט געלאזט איינרעדען, און האט ארויסגענומען דאס פעקיל געלד. אז האט אבגעצעהלט צעהן טויזענדער אויף רב ביקס האנד... זי האט איהם געבעטען ער זאל מארגען פריה זעהען דו מאדאם שטע רען, און זאגען איהר — אז די אדעסער באלעט טענצערין איז שוין אבגעפאהרען פון לאנדאן, וועט זי דאן אויפהערען צו "האלטען אן אויג" אויף איהר מאן.. דאן דוגט זי שוין וויסען וואס זי האט צו טהאן...

רוביק, האט גראדע מיט ווערטער נישט נעקארגט.. ער האט איהר צוגעזאגט און מארגען פריה, אנשטאט צו נעהן צו מאדאם שטערען, עפעס טהאן פאר איהר און פאר איהרע קינדער.. אדער ארויס העלפען אין דער ליגט. ראזאליען הייסט עס.. ווער, וועמען, א נעכטיגער טאג.. ער האט אויף מארגען אין דער פריה א שפיי געטהאן אויף מאדאם שטערענס צוברא כען הארץ.. אויף ראזאליעס גליקליכע פלענער.. און אויף גאנץ לאנדאן! און איז געקומען אהער אין א מעריקא. גלייך אין גיוואדק!...

11.

— קאמעראדען! יעצט קומט דער עפיזאג פון מיין ערצעהלונג. — אזוי האט זיך דער ערצעהלער געוועגדעט צו די צו הערער וועלכע האבען אונגעדולדיג גע־ נארט צו וויסען דעם "בעריהמטען נאמען" וואס אין אלעמען בעוואוסט אין בעריהמט אין דער טהעאטער וועלט, וועגען וועל בען זייער קאמעראד בארים גראנדארסקי דערצעהלט עס..

— מיט אין וואדט. — האט דער אק טיאר גראנדארסקי פארטגעזעצט: — רו ביק האט מיט דעם גאנצען געפלאנטען שווינדעל ערריכט צו אזא הויכער פארע רע וואו ער געפינט זיך יעצט.. באלד וועט איהר שוין וויסען זיין ריכטיגען נאמען... פאסט מיט אום צו קענען קאפט ראלירען זיך און ניט צו פאלען חלשות אויס איבערראשונג...

— הא הא האבען זיך די איבע ריגע אקטיארען הויך צולאכט, דערביי בע מערקענדיג: — א סוף זאל עס נעהמען. זאל שוין פאלען דער פארהאנג.. דער פארהאנג!...

— יא, איך ענדיג באלד מיין ערצעה לונג: איך זויל אייך נור ווידערהאלען מיינע פריהערינע ווערטער: מיין איבער צייגטע מאטא: "די שטיענען, אויף וועל כע די קליינע מענשעלאך זיינען מיט איין מאהל עדהויבט געווארען צו בעריהמטע נעמען... זיינען עס געווים געווען ארימע אונטערדריקטע אונשולדיגע קרבנות. אויף זייערע הוקענס האבען זיי געטראטען"..

שטעלט אייך פאר דעם פאקט וועלכען איך דערצעהל אייך מיט רוביקען: אז אונווייסענדער, בלויז מיט א דרעה־קאפ.. האט אין לאנדאן בעשווינדעלט איין ארענען לייבען מענשען — סאטניקאוו'ז, מיט א באלעט טענצערינס הילפע, אבער ער האט דאך געפלאנט בלויז צו דיעזען צוועק, ערריכען — האבען אן איינגענעם טהעא טער...